

પાર્લા જિનમંદિર પાઠશાળા

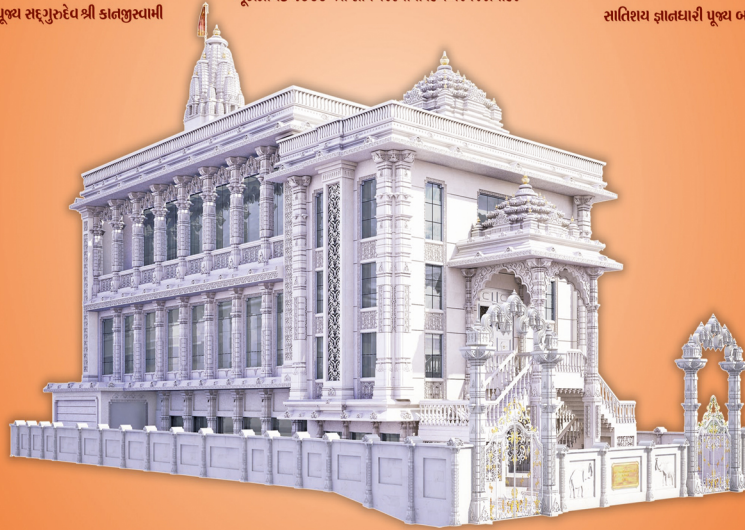
સમયાસારમર્મજ્ઞ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવ શ્રી કાનજીસ્વામી

મૂળભૂત ૧૦૦૮ શ્રી સીમંધરસ્વામી દિગંબર જિનમંદિર

સાતિશય જ્ઞાનધારી પૂજ્ય બહેત શ્રી સંપાબેત

શ્રી સીમંધરસ્વામી દિગંબર જિનમંદિર

PARLA PATHSHALA BOOK FOR KIDS

PART - 1

MANGLACHARAN મંગલાચરણ

PATH :1 NAMOKAR MANTRA

ણમોકાર મંત્ર

PATH :2 CHAR MANGAL

ચાર મંગલ

PATH :3 TIRTHNKAR ANE BHAGWAN

તીર્થંકર અને ભગવાન

STUTI સ્તુતિ

CHILD NAME : -

મંગલાષ્ટક

અર્હન્તો ભગવંત ઈંદ્રમહિતાઃ સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધીશ્વરાઃ,
આચાર્યા જિનશાસનોત્તરિકરાઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ,
શ્રી સિદ્ધાન્તસુપાઠકા મુનિવરા રત્નત્રયારાધકાઃ,
પંચૈતે પરમેષ્ઠિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વન્તુ વો મંગલમ્.

શ્રી સીમંધરસ્વામી નો અર્ધ

શુચિ નિર્મલ નીરં ગંધ સુઅક્ષત, પુષ્પ ચરૂ લે મન હરણાય ,
દીપ ધૂપ ફલ અર્ધ સુ લેકર, નાચત તાલ મૃદંગ બજાય, ;
સીમંધરજિન ચરણકમલ પર, બલિ-બલિ જાગિં મન-વચ-કાય,
હો કરૂણાનિધિ ! ભવદુઃખ મેટો, યાતૈ મૈ પૂજૌ પ્રભુપાય.

શ્રી સીમંધરજિનેંદ્રાય અનર્ધ્યપદપ્રાપ્તયે અર્ધ્ય નિર્વપામીતિ સ્વાહા.

卐 卐 卐 卐

૧ - શ્રમોકાર મંત્ર

શ્રમો અરિહંતાણં,
શ્રમો સિદ્ધાણં,
શ્રમો આઈરિયાણં,
શ્રમો ઉવજ્જાયાણં,
શ્રમો લોએ સવ્વ સાહૂણં.

શ્રમો લોએ સવ્વ ત્રિકાળવર્તી અરિહંતાણં,
શ્રમો લોએ સવ્વ ત્રિકાળવર્તી સિદ્ધાણં,
શ્રમો લોએ સવ્વ ત્રિકાળવર્તી આઈરિયાણં,
શ્રમો લોએ સવ્વ ત્રિકાળવર્તી ઉવજ્જાયાણં,
શ્રમો લોએ સવ્વ ત્રિકાળવર્તી સાહૂણં.

પંચ પરમેષ્ઠી

ળમો અરિહંતાણં

ળમો સિદ્ધાણ

ળમો આર્યાણં

ળમો ઉવજ્ઞાયાણં

ળમો લોપ સવ્યસાહુણં

ણમો + કાર

ણમો = નમવું, વંદન

કાર = કરવું

લોકનાં સર્વ અરિહંતોને મારા નમસ્કાર હો.

લોકનાં સર્વ સિદ્ધોને મારા નમસ્કાર હો.

લોકનાં સર્વ આચાર્યોને મારા નમસ્કાર હો.

લોકનાં સર્વ ઉપાધ્યાયોને મારા નમસ્કાર હો.

લોકનાં સર્વ સાધુઓને મારા નમસ્કાર હો.

IMPORTANT POINT

- ★ શમોકાર મંત્ર લોકનાં પંચ પરમેષ્ઠીને નમન (વંદન) કરવાનો મંત્ર છે.
- ★ “ લોએ ” એટલે લોકમાં રહેલાં અને “ સવ્વ ” એટલે સર્વ/બધા.
- ★ શમોકાર મંત્ર પ્રાકૃત ભાષામાં લખાયેલું છે.
- ★ આ મંત્ર આચાર્ય પુષ્પદંતે લખેલ છે.
- ★ આ મંત્રમાં ૩૫ અક્ષર અને ૫૭ માત્રા છે.

આ મંત્રનાં બીજા ઘણાં બધાં નામ છે.

૧. મહા મંત્ર

- ૧) પંચ પરમેષ્ઠી પદ મહાન શુદ્ધાત્મ તત્ત્વથી પ્રગટ થયેલા છે.
- ૨) આ મંત્રમાં મહાન પંચ પરમેષ્ઠીને નમસ્કાર કરવામાં આવ્યા છે.
- ૩) આપણાં ભગવાન કોઈનું સારું-ખરાબ કરતા નથી.
- ૪) તેઓ અનંત સુખને પામ્યા છે.
- ૫) માટે આપણે પણ આ મહાન મંત્રને બોલી એમનાં જેવું થવું છે.

૨. મૂળ મંત્ર

- ૧) મૂળ એટલે base, foundation, first.
- ૨) base ⇒ બીજા અસંખ્ય મંત્રો આ “ શમોકાર મંત્ર ”માંથી ઉત્પન્ન થયાં છે.
- ૩) first ⇒ શમોકાર મંત્ર “ષટ્ષંડાગમ ” શાસ્ત્રનું મંગલાચરણ છે.(first shlok)

卐 卐 卐 卐

૩. અનાદિનિઘન / અનાદિઅનંત મંત્ર

- ૧) આ મંત્રમાં નમસ્કાર કરેલ પંચ પરમેષ્ઠી અનાદિથી છે.
- ૨) આત્માનાં આશ્રયથી આ પરમેષ્ઠી પદ મળે છે, તે પણ અનાદિ-અનંત છે
- ૩) તેથી આ મંત્ર અનાદિ-અનંત છે.

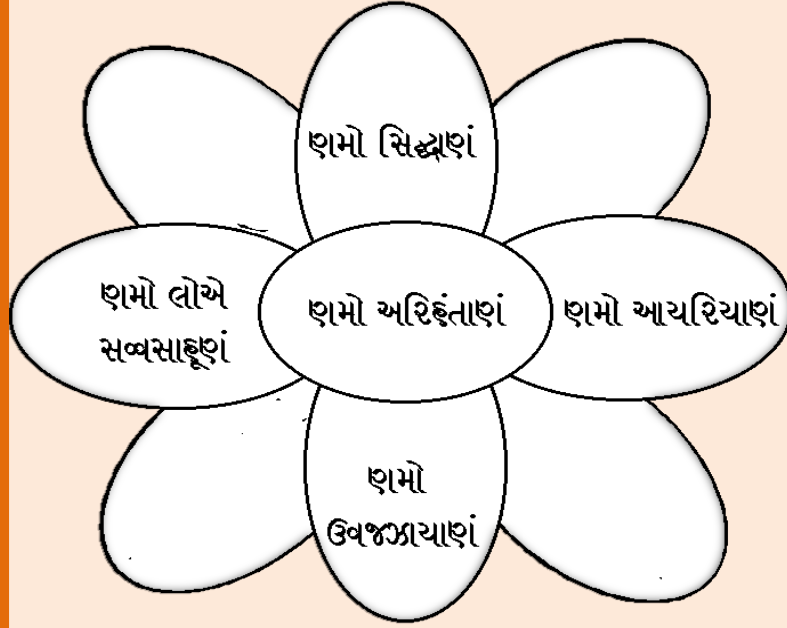
૪. અપરાજિત મંત્ર.

- ૧) ઇમોકાર મંત્ર બોલવાથી આપણા બધાં પાપોનો નાશ થાય છે.
- ૨) સાચા અને પૂર્ણ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.
- ૩) સર્વશ્રેષ્ઠ પદ મળે છે તેથી આ અપરાજિત મંત્ર છે.

પરમ પદનાં ધારક એવા પંચ પરમેષ્ઠીને નમસ્કાર હો.

卐 卐 卐 卐

શમોકાર મંત્રના લાભ

- ૧) આપણા બધાં પાપોનો નાશ થાય છે.
- ૨) મોહ-રાગ-દ્વેષથી આપણે છૂટી શકીએ છીએ.
- ૩) સમ્યક્જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય છે તેમજ સાચા અને પૂર્ણ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે.
- ૪) આવી રીતે આપણે પણ આપણા આત્માને ઓળખીને પંચ પરમેષ્ઠી બની શકીએ છીએ.

卐 卐 卐 卐

૨ - ચાર મંગલ.

મંગલ - જે પાપનો નાશ કરે અને સાચા સુખને આપે.

મમ્ = પાપ અને ગલ = નષ્ટ કરવું.

જે મોહ-રાગ-દ્વેષરૂપી પાપોનો નાશ કરે તે મંગલ છે.

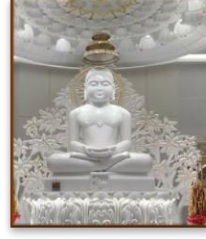
મંગ = સુખ અને લ = લાતિ.

જે વાસ્તવિક સુખને ઉત્પન્ન કરે તે મંગલ છે.

ચત્તારિ મંગલં

અરહંતા મંગલં, સિધ્ધા મંગલં, સાહૂ મંગલં, કેવલિપણ્ણત્તો
ધમ્મો મંગલં.

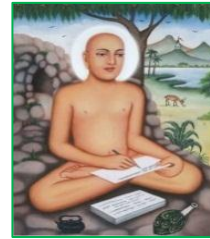
અરિહંત ભગવાન.

સિધ્ધ ભગવાન.

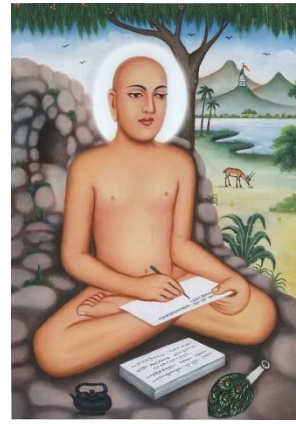
સાધુ મહારાજ. (આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુ)

કેવળી ભગવાને બતાવેલો સાચો ધર્મ.

મંગલ ચાર કેમ છે ?

અરિહંત અને સિદ્ધ ભગવંતો મંગલ છે એના કારણો :-

- ૧) તેઓ મોહ, રાગ, દ્વેષ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ આદિ સર્વ વિકારથી રહિત છે.
- ૨) તેઓ ભૂખ-તરસ આદિ દોષોથી રહિત છે.
- ૩) તેઓ પૂર્ણ વીતરાગી અને સુખી છે.

-સાધુ મહારાજ પણ વીતરાગી પંથ પર ચાલે છે,
એટલે તેઓ પણ મંગલ છે.

ચાર મંગલ બોલવાથી જીવોને પરમ મંગલ કઈ રીતે પ્રાપ્ત થાય છે ?

અરિહંત, સિધ્ધ આદિની ભક્તિના સમયે .

૧) ક્રોધ આદિ કષાયો અને બીજા અશુભ ભાવો થતા નથી.

૨) તેમનાં દ્વારા બતાવેલ વીતરાગી માર્ગ પર ચાલવાથી

- પોતાના આત્માનો અનુભવ થાય છે,
- ચાર ગતિથી રહિત થવાય છે,
- મંગલમયી સિધ્ધદશા પ્રાપ્ત થાય છે.

ચાર મંગલ

ચત્તારિ મંગલં, અરહંતા મંગલં,
સિદ્ધા મંગલં, સાહુ મંગલં,
કેવલિપણ્ણત્તો ધમ્મો મંગલં.

ઉત્તમ કોને કહેવાય છે ?

જગતમાં જે મહાન હોય તેને ઉત્તમ કહેવાય છે.

૧) લોકમાં ઉત્તમ કેટલાં છે ?

લોકમાં ચાર ઉત્તમ છે.

૨) લોકમાં ઉત્તમ કોણ કોણ છે ?

જે મંગલ છે તે જ ઉત્તમ છે.

૩) અરિહંત પરમેષી, સિધ્ધ પરમેષી, સાધુ પરમેષી

અને

કેવળી ભગવાને બતાવેલા વિતરાગી ધર્મ.

આ લોકમાં ઉત્તમ છે.

卐 卐 卐 卐

અરિહંત અને સિધ્ધ ઉત્તમ કેમ છે ?

- તેઓ વીતરાગી હોવાથી સ્વાધીન છે.

- તેઓ સર્વજ્ઞ (સર્વ વસ્તુનું જ્ઞાન) હોવાથી સ્વતંત્ર છે.

- તેઓ આત્મજ્ઞાનનાં વૈભવથી સંપન્ન હોવાથી ઉત્તમ છે.

-આચાર્ય,ઉપાધ્યાય અને સાધુ ભગંવતો આત્મજ્ઞાનનાં વૈભવથી સંપન્ન હોવાથી ઉત્તમ છે.

-કેવળી ભગવાને બતાવેલા વીતરાગી ધર્મના માર્ગ ઉપર ચાલવાથી આપણને સાચું સુખ પ્રાપ્ત થાય છે માટે વીતરાગી ધર્મ પણ ઉત્તમ છે.

ચાર ઉત્તમ

યત્તારિ લોગુત્તમા,
અરહંતા લોગુત્તમા,
સિદ્ધા લોગુત્તમા,
સાહુ લોગુત્તમા,
કેવલિપણ્ણત્તો ધમ્મો લોગુત્તમો.

શરણ કોને કહેવાય ?

- સહારો, આધાર લેવો, તેને શરણ કહેવાય.

આપણે કોનું શરણ લેવું જોઈએ ?

-આપણે જે મગંલ અને ઉત્તમ છે તેનું શરણ લેવું જોઈએ,

-અરિહંત પરમેષી, સિધ્ધ પરમેષી, સાધુ પરમેષી અને કેવળી ભગવાને બતાવેલા વીતરાગી ધર્મનું શરણ લેવું જોઈએ.

આપણે અરિહંત આદિનું શરણ કેમ લેવું જોઈએ ?

૧) અરિહંત ભગવાન પોતાના આત્મામાં લીન થઈને સુખી થયા છે.

૨) આપણને પણ આત્માનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું છે.

૩) આત્મામાં લીન થવાથી જ સુખી થવાય એવો ઉપદેશ આપ્યો છે તેથી તેમનું શરણ લેવું જોઈએ.

ચાર શરણ

ચત્તારિ સરણં પવ્વજ્જામિ,
અરહંતે સરણં પવ્વજ્જામિ,
સિદ્ધે સરણં પવ્વજ્જામિ,
સાહુ સરણં પવ્વજ્જામિ,
કેવલિપણ્ણત્તં ધમ્મં સરણં પવ્વજ્જામિ.

૩- તીર્થંકર અને ભગવાન

ભગવાન કોને કહેવાય છે ?

ભગ + વાન = ભગવાન

લક્ષ્મી =જ્ઞાન, આનંદરુપી લક્ષ્મી + સંપન્ન

જ્ઞાન, આનંદથી સંપન્ન આત્માને ભગવાન કહેવાય છે.

જે વીતરાગ અને સર્વજ્ઞ હોય તેમને ભગવાન કહેવાય છે.

વીતરાગી કોને કહેવાય છે?

- ❖ જે મોહ, રાગ અને દ્વેષ આદિ વિકારોથી રહિત હોય.
- ❖ જે કોઈથી, ક્યારે પણ પ્રભાવિત ન થાય.
- ❖ જે કોઈને ક્યારે પણ પ્રભાવિત ન કરે.
- ❖ જે પૂર્ણ નિરપેક્ષ હોય.
- ❖ જે સ્વતંત્ર હોય.
- ❖ જે સ્વાધીન હોય.
- ❖ જે આત્મસંતુષ્ટ હોય તેમને વીતરાગી કહેવાય છે.

સર્વજ્ઞ કોને કહેવાય છે ?

કોઈની અપેક્ષા કર્યા વિના,
કોઈની પણ મદદ લીધા વિના, પોતાની શક્તિ થી,
જે સંપૂર્ણ લોક + અલોકને તથા
દ્રવ્ય, ગુણ, અને ત્રણ કાળવર્તી પર્યાયોને
એક સાથે, એક સમયમાં સ્પષ્ટ અને પ્રત્યક્ષ જાણે
તેમને સર્વજ્ઞ કહેવાય છે.
પોતાના શુદ્ધાત્મામાં સ્થિર રહેતા ભગવાનના જ્ઞાનમાં
આ બધું સહજતાથી જણાય જાય છે.

તીર્થંકર કોને કહેવાય ?

જે જીવ ધર્મતીર્થનો એટલે કે મોક્ષમાર્ગનો ઉપદેશ આપે,

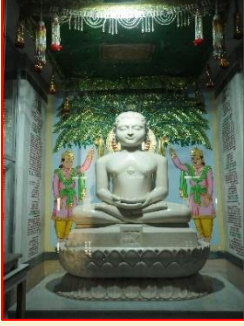
જે સમવસરણ આદિ વિભુતિથી યુક્ત હોય,

જેમને તીર્થંકર નામકર્મ નામક મહાન પુણ્યનો ઉદય હોય.

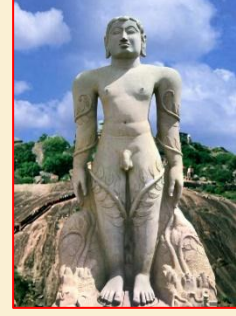
卐 卐 卐 卐 卐 卐

તીર્થંકર ભગવાન અને સામાન્ય ભગવાનનો તફાવત

તીર્થંકર ભગવાન

સામાન્ય ભગવાન

1. ભરત અને ઐરાવતમાં ૨૪ તથા વિદેહમાં ઓછામાં ઓછા ૨૦ તીર્થંકર હોય છે.
2. બધા તીર્થંકર ભગવાન હોય છે.
3. તીર્થંકર પરમ ઔદારિક શરીર સહિત હોય છે.
4. તીર્થંકર માત્ર ચાર ધાતિ કર્મથી રહિત હોય છે પણ ચાર અધાતિ કર્મ સહિત હોય છે.
5. તીર્થંકર માત્ર મનુષ્ય લોકમાં રહે છે.
6. તીર્થંકરનો ઉપદેશ છૂટે છે અને સમવસરણ સહિત અને તીર્થંકર નામ કર્મ સહિત હોય છે.
7. તીર્થંકર કલ્યાણક સહિત હોય છે.

1. સામાન્ય ભગવાન અનંત હોય છે.
2. બધા ભગવાન, તીર્થંકર ન હોય.
3. ભગવાન શરીર સહિત (અરિહંત) અને શરીર રહિત (સિદ્ધ) હોય છે.
4. અરિહંત ભગવાન ચાર ધાતિ કર્મથી રહિત હોય છે, પણ સિદ્ધ ભગવાન ૪ ધાતી અને ૪ અધાતી કર્મથી રહિત હોય છે.
5. ભગવાન મનુષ્ય લોક અને સિદ્ધ લોકમાં પણ રહે છે.
6. ભગવાનનો ઉપદેશ છૂટે અને ન પણ છૂટે.
7. ભગવાનને કલ્યાણક હોતા નથી.

તીર્થંકર ભગવાન અને સામાન્ય ભગવાનમાં શું સમાનતા છે ?

- ❖ બંને મોહ, રાગ, દ્વેષ આદિ વિકારી ભાવોથી રહિત છે.
- ❖ બંને પૂર્ણ વીતરાગી છે.
- ❖ બંને કેવળ જ્ઞાની છે. (પરની અપેક્ષા વગર લોકાલોકને જાણે)
- ❖ બંને અતિન્દ્રિય આનંદને ભોગવે છે.
- ❖ બંને જન્મ મરણથી રહિત છે.
- ❖ બંને ૧૮ દોષોથી રહિત છે.

તીર્થંકર અને ભગવાનનું સ્વરૂપ જાણતા મને શું લાભ થાય છે?

- તેમનું સ્વરૂપ જાણવાથી,
- તેમનાં બતાવેલા માર્ગ પર ચાલવાથી,
- આત્માના વીતરાગ સ્વરૂપને ઓળખવાથી,
- પોતાના સ્વભાવમાં લીન થઈ જીવ પોતે પણ ભગવાન બની શકે છે.

૨૪ તીર્થંકરના નામ

૧. ઋષભનાથ

૨. અજિતનાથ

૩. સંભવનાથ

આપણા ચોવીસ તીર્થંકર

૪. અભિનંદનનાથ

૫. સુમતિનાથ

૬. પદ્મપ્રભ

૭. સુપાર્શ્વનાથ

૮. ચંદ્રપ્રભ

૯. પુષ્પદંત

૧૦. શીતલનાથ

૧૧. શ્રેયાંસનાથ

૧૨. વાસુપૂજ્ય

૧૫. ધર્મનાથ

૧૩. વિમલનાથ

૧૪. અનંતનાથ

૧૬. શાંતિનાથ

૧૭. કુંથુનાથ

૧૮. અરનાથ

૧૯. મલ્લિનાથ

૨૦. મુનિસુવ્રતનાથ

૨૧. નમિનાથ

૨૨. નેમિનાથ

૨૩. પાર્શ્વનાથ

૨૪. મહાવીરસ્વામી

૨૪ તીર્થંકરના નામ

૧. ઋષભદેવ ભગવાન	૧૩. વિમલનાથ ભગવાન
૨. અજિતનાથ ભગવાન	૧૪. અનંતનાથ ભગવાન
૩. સંભવનાથ ભગવાન	૧૫. ધર્મનાથ ભગવાન
૪. અભિનંદન ભગવાન	૧૬. શાંતિનાથ ભગવાન
૫. સુમતિનાથ ભગવાન	૧૭. કુંથુનાથ ભગવાન
૬. પદ્મપ્રભ ભગવાન	૧૮. અરનાથ ભગવાન
૭. સુપાર્શ્વનાથ ભગવાન	૧૯. મલ્લિનાથ ભગવાન
૮. ચંદ્રપ્રભ ભગવાન	૨૦. મુનિસુવ્રત ભગવાન
૯. પુષ્પદંત ભગવાન	૨૧. નમિનાથ ભગવાન
૧૦. શીતલનાથ ભગવાન	૨૨. નેમિનાથ ભગવાન
૧૧. શ્રેયાંસનાથ ભગવાન	૨૩. પાર્શ્વનાથ ભગવાન
૧૨. વાસુપૂજ્ય ભગવાન	૨૪. મહાવીર ભગવાન

એકથી અધિક નામવાળા તીર્થંકર ભગવાન

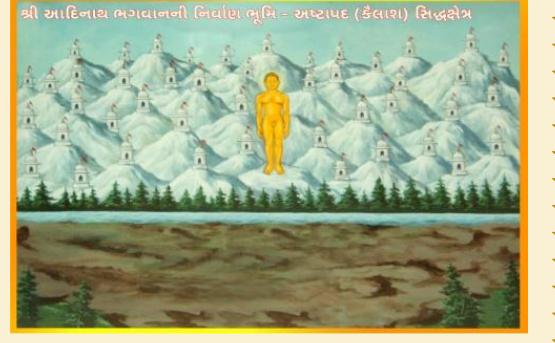
❖ ઋષભદેવ ભગવાન → આદિનાથ

❖ પુષ્પદંત ભગવાન → સુવિધિનાથ

❖ મહાવીર ભગવાન → વીર, અતિવીર, વર્ધમાન, સન્મતિ

ક્યા તીર્થંકર ક્યાંથી મોક્ષ ગયા છે?

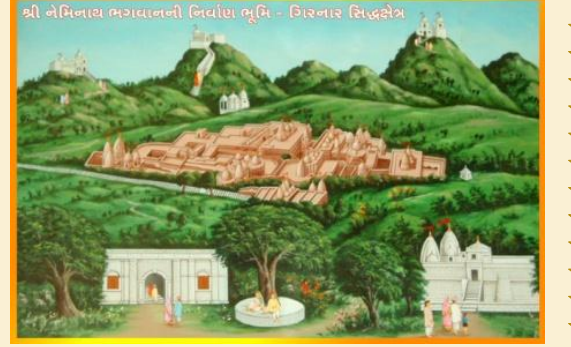
❖ ઋષભદેવ ભગવાન → કૈલાશ પર્વત

❖ વાસુપૂજ્ય ભગવાન → ચંપાપુર

❖ નેમિનાથ ભગવાન → ગીરનાર

❖ મહાવીર ભગવાન → પાવાપુરી

❖ બાકીના ૨૦ તીર્થંકર → સમ્મેદશિખર

૧. શ્રીઋષભનાથ
ચિહ્ન : બળદ

૨. શ્રીઅજિતનાથ
ચિહ્ન : હાથી

૩. શ્રીસંભવનાથ
ચિહ્ન : ઘોડો

૫. શ્રીસુમતિનાથ
ચિહ્ન : ચક્રવો

૪. શ્રીઅભિનંદનનાથ
ચિહ્ન : વાંદરો

૬. શ્રી પન્નપ્રભજી
ચિહ્ન : કમળ

૭. શ્રીસુપાર્શ્વનાથ
ચિહ્ન : સ્વસ્તિક

૯. શ્રીપુષ્પદંત
ચિહ્ન : મગર

૮. શ્રીચંદ્રપ્રભ
ચિહ્ન : ચંદ્રમા

૧૦. શ્રીશીતલનાથ
ચિહ્ન : કલ્પવૃક્ષ

૧૧. શ્રીશ્રેયાંસનાથ
ચિહ્ન : ગેડો

૧૨. શ્રીવાસુપૂજ્ય
ચિહ્ન : પાડો

૧૩. શ્રીવિમલનાથ
ચિહ્ન : ડુક્કર

૧૪. શ્રીઅનંતનાથ
ચિહ્ન : શાહૂડી

૧૬. શ્રીશાંતિનાથ
ચિહ્ન : હરણ

૧૭. શ્રીકુંથુનાથ
ચિહ્ન : બકરો

૧૮. શ્રીઅરનાથ
ચિહ્ન : માછલી

૧૯. શ્રીમલ્લિનાથ
ચિહ્ન : કળશ

૨૧. શ્રીનમિનાથ
ચિહ્ન : નીલકમલ

૨૦. શ્રીમુનિસુવ્રતનાથ
ચિહ્ન : કાયબો

૨૩. શ્રીપાર્શ્વનાથ
ચિહ્ન : સર્પ

૨૨. શ્રીનેમિનાથ
ચિહ્ન : શંખ

૨૪. શ્રીમહાવીરસ્વામી
ચિહ્ન : સિંહ

भगवान बनेंगे.

सम्यग्दर्शन प्राप्त करेंगे ।
समर्थों से नहीं डरेंगे ॥

सम तत्त्व का ज्ञान करेंगे ।
जीव-अजीव पहिचान करेंगे ॥

स्व-पर भेदविज्ञान करेंगे ।
निजानन्द का ध्यान करेंगे ॥

पंच प्रभु का ध्यान धरेंगे ।
गुरुजन का सम्मान करेंगे ॥

जिनवाणी का श्रवण करेंगे ।
पठन करेंगे, मनन करेंगे ॥

रात्रि भोजन नहीं करेंगे ।
बिना छना जल काम न लेंगे ॥

निज स्वभाव को प्राप्त करेंगे ।
मोह भाव का नाश करेंगे ॥

रागद्वेष का त्याग करेंगे ।
और अधिक क्या ? बोलो बालक!

भक्त नहीं, भगवान बनेंगे ॥

卐 卐 卐 卐

જય જિનેન્દ્ર